

забезпеченню від пожежних та інших стихійних катастроф; г) матеріальну та технічну допомогу погорільцям, а так само й особам, що потерпіли під час пожежі.»

**Чала Ю.
НТУ «ХП»**

ПРО ПОМЕРЛИХ В ПРИХОДІ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ЦЕРКВИ В 1887– 1902 РР.

Харківський собор Миколи-Чудотворця був одним з найкрасивіших храмів кінця ХІХ – початку ХХ століття. Розташовувався він на Миколаївській площі, поруч з будівлею бібліотеки ім. Короленка. Храм був перебудований в 1896 р. за проектом відомого харківського архітектора і викладача ХТІ Володимира Христиановича Немкіна. Як і всі собори, цей храм не мав свого цвинтаря і померлих парафіян храму ховали на міському кладовищі, поряд з Усікновенським храмом.

Перегляд метричних книг Миколаївської церкви дозволяє оцінити, як змінилася тривалість життя в Харкові 125–130 років тому.

Наприклад, в 1887–1894 рр. кількість померлих у віці до 5 років становило 125 осіб, що із загального числа померлих в 343 людини склало 36,5%. За той же час народилися 791 чоловік. Таким чином, незважаючи на жахливу смертність, приріст населення перевищував смертність. З 125 осіб причина смерті у більшості вказана, як дитяче (71 особа). З іншого боку, відзначені померлі у віці понад 70 і навіть більше 90 років з причиною смерті від старості. Таких було 30 чоловік: дванадцять чоловіків і вісімнадцять жінок. Це становить 8,8%.

Причини смерті різноманітні. Це кір і дифтерія, сухоти і параліч, онкологія і опіки, утоплення і дизентерія, раптова смерть і самогубство, запалення легень і дифтерія, віспа і порок серця. Сухота є однією з найпоширеніших причин смерті в зрілому віці: від неї померли 32 людини у

віці 30–50 років. Онкологія стала причиною відходу з життя 10 осіб. У 1899–1902 рр. ситуація мало змінилася. З 292 померлих, дитяча смертність становила 99 осіб або 33,4%. Але і померлих у віці старше 70 років було 30 осіб, або 10,3%. Цікаво, що ні тиф, ні застуда (інфлюенца) не стали причиною відходу з життя харків'ян в зазначений хронологічний період. Таким чином, дослідження метричних книг Миколаївської церкви дозволяє порівнювати різні показники щодо захворюваності та тривалості життя в різні історичні періоди. А розвиток науки і техніки призвів до різкого зменшення дитячої смертності у наш час.

Шкурченко А.

НТУ «ХП»

ЛЮДИНА ПІД ДОСЛІДОМ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ: ПОВЕДІНКА В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Поведінка «звичайної» людини під час екстремальних подій стала об'єктом вивчення багатьох дослідників. Відомі історики – Венді Лауер, Кристофер Браунінг присвячували цьому питанню свої книжки. Звичайно, що для відповіді на це питання долучились і психологи. Для повоєнного покоління на Заході, в 1960-х – 1970-х рр. запам'ятались експерименти Мілгрема та Стенфордський експеримент (SPE), обидва проведені в США.

Згадані експерименти вплинули не лише на науковий світ, але і відбилися на масовій культурі. Основними задачами експериментів стало дослідження принципу підкорення людини авторитету та впливу конкретних умов певного нетипового соціального середовища на поведінку людини. Стенлі Мілгрем сприймав німців, як «слухняну націю», яка за час нацистської диктатури пройшла шлях перетворення на «масових вбивць». Відповідь науковець бачив у підкоренні авторитету та впливові повальної пропаганди, яка дегуманізувала євреїв. Безперечно, це жодним чином не